

té, kterou prožíval například starší syn v podobenství o marnotratném synovi, jenž na základě toho, že vždycky zůstal doma se svým otcem, usuzoval, že je mu vlastně otec životním dlužníkem.

Nebezpečí je skutečně závažné, a pokud opomíjíme a nesnažíme se, „aby bylo naše povolání a vyvolení pevné“ (2 Petr 1,10) a nebylo doprovázeno neustálým obrácením srdce, pak jsme to právě my, proti komu jsou namířena Ježíšova slova: „*Celníci a nevěstky vás budou předcházet do Božího království.*“

Svatý Pavel nám ve svém listu doporučuje některé věci, které – budeme-li je uvádět do praxe – mohou podivuhodně posloužit k vyjádření našeho svobodného přimknutí k plánu spásy, jež nám nabízí Kristus, a ke konkrétnímu vyjádření takové blízkosti v podobě skutků. Dobře naslouchejme a zvolme si alespoň jeden z těchto bodů jako životní program na příští týden: „*Nic nedělejte z hašteřivosti nebo touhy po prázdné slávě, ale z pokory ať každý z vás pokládá druhého za lepšího, než je sám. Nikdo z vás ať nehledí jenom na vlastní prospěch, ale i na prospěch druhých.*“ Je zřejmé, že tyto programy, které nám nabízí někdo zvnějšku, nám sami o sobě nepomohou a nebudou stačit, pokud nám někdo zevnitř nepomůže. Proto jsme se v rezponzoriálním žalmu (25/24) modlili následovně:

„*Ukaž mi své cesty, Hospodine, a pouč mě o svých stezkách. Ved' mě ve své pravdě a uč mě, neboť ty jsi Bůh, můj spasitel, nepřestávám v tebe důvěřovat.*“

„Bůh naší spásy“, který přijal lidskou tvář v Ježíši Kristu, k nám nyní přichází, aby nám opětovně pomohl aktualizovat a konkretizovat tuto spásu. Očekává od nás, abychom mu v rámci svých možností nabídli dar své svobody.

Raniero Cantalamessa – Slovo a život

Další texty v týdnu

Po: Zach 8,1-8; Lk 9,46-50

Čt: Dan 7,9-10.13-14; Jan 1,47-51

Út: Zach 8,20-23; Lk 9,51-56

Pá: Bar 1,15-22; Lk 10,13-16

St: Mdr 6,9-21; 1 Petr 1,3-6; 2,21b-24;

So: Bar 4,5-12.27-29; Lk 10,17-24

Mt 16,24-27

Prameny, odkazy

Daniel J. Harrington – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina;

Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Matouše;

Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz;

Petr Mareček – www.biblickedilo.cz; Misál na každý den liturgického roku

26. neděle v mezidobí – cyklus A

25. září 2011

Ježíš řekl velekněžím a starším lidu: ²⁸„Co soudíte o tomto případu: Jeden člověk měl dva syny. Přistoupil k prvnímu a řekl mu: ‚Synu, jdi dnes pracovat na vinici.‘ ²⁹On odpověděl: ‚Mně se nechce,‘ ale potom toho litoval, a přece šel. ³⁰Přistoupil k druhému a řekl totéž. Ten odpověděl: ‚Ano, pane,‘ ale nešel. ³¹Který z těch dvou vykonal otcovu vůli?‘ Odpověděli mu: „Ten první.“ Ježíš jim řekl: „Amen, pravím vám: Celníci a nevěstky vás předcházejí do Božího království. ³²Přišel k vám Jan, aby vám ukázal správnou cestu, ale neuvěřili jste mu. Celníci však a nevěstky mu uvěřili. Vy jste to viděli, a přece ani potom jste se nezměnili a neuvěřili jste mu.“

Mt 21,28-32

1. čtení:
Ez 18,25-28

2. čtení:
Flp 2,1-11

Evangelium:
Mt 21,28-32

Srovnání:
Lk 7,29-30

Úvod k meditaci

Konkrétní skutek teprve potvrzuje, jaký je skutečný postoj. Asi jsme si už mnohokrát vyzkoušeli obojí z předkládaných jednání synů. Vzpomenu si na některé z těchto situací? Mohu je v modlitbě probrat se svým Pánem a poučit se z dobrého i špatného postoje. Kde se mi v dnešní době rozšiřuje horizont pohledu při čtení Ježíšovy provokativní věty: *Celníci a nevěstky vás předcházejí do Božího království?*

Výklad biblického textu

Kontext: Podobenství o dělnících na vinici (20,1-16) zdůraznilo v předcházející kapitole (evangelium z minulých neděl), že lidské jednání není nutným měřítkem pro jednání Boží, nýbrž že Bůh se řídí svou svobodou a dobrotou. V tomto podobenství o dvou synech Ježíš znovu zdůrazňuje, že není možné upustit od konání Boží vůle. Ježíš řekl velekněžím a starším lidu: Zde jsou hlavní adresáti tohoto podobenství. Analogicky je potom do budoucna určeno zvláště náboženským autoritám prvotní církve (v tomto prostředí bylo evangelium napsáno) a během dějin všem, kteří používají moc v prostředí církve.

²⁸ **Co soudíte o tomto případě:** Ježíš učí velekněze a starší schopnosti najít poučení v příběhu plném protikladů. Jde o to narušit zaběhaná, rádoby *zbožná* pojetí těchto náboženských profesionálů.

Jeden člověk měl dva syny. Přistoupil k prvnímu a řekl mu: „Synu, jdi dnes pracovat na vinici.“ Oba synové jsou nakonec otcem osloveni a vyzváni, aby pracovali na vinici. Jejich reakce je zcela odlišná. První odpovídá stroze a odmítavě „nechce se mi“, potom však toho lituje a nakonec pracuje na vinici. Druhý říká „ano, pane“, na vinici však nejde a nehne ani prstem. U jednoho jsou slova nedostatečná, činnost je ale dobrá. U druhého syna jsou sice slova dobrá, chybí ale skutek. Je jisté, že nejde tolik o slova, nýbrž o činy. Pouze ten, kdo otcův příkaz vykoná, plní jeho vůli.

Amen, pravím vám: Celníci a nevěstky vás předcházejí do Božího království: Boží činnost, která se zjevila nejprve skrze proroka Jana Křtitele a nyní skrze samotného Ježíše, nebyla přijata od předních skupin židovského národa, ale od celníků a nevěstek. Tito celníci a nevěstky, kteří byli podle židovského chápání vyloučeni z příslušnosti k vyvolenému národu, vstupují však jako první do nebeského království.

³² **Přišel k vám Jan, aby vám ukázal správnou cestu, ale neuvěřili jste mu. Celníci však a nevěstky mu uvěřili:** Na kázání Jana Křtitele reagují hříšníci, nevěstky a celníci změnou svého života, zatímco velekněží a ostatní přední představitelé židovského národa se k misijní činnosti Jana Křtitele staví odmítavě, což je zřejmé z jeho uvěznění a pak i usmrčení (Mt 14,1-12). A tak zde židovským autoritám Ježíš říká: *Vy jste to viděli, a přece ani potom jste se nezměnili a neuvěřili jste mu.*

K tématu

Ježíš vykresluje tutéž pravdu svým současníkům skrze podobenství o dvou synech poslaných otcem pracovat na vinici. Židé – a zvláště farizeové – očekávali, že Mesiáš, až přijde, neučiní nic jiného, než posvětit a odsouhlasí současný stav, stanoví každému jeho osud, a tedy na jednu stranu postaví jedny – privilegované, vyvolené lid předurčený ke spáse – aniž by museli cokoli jiného dělat nebo za něco platit; na druhé straně pak budou stát všichni ostatní lidé – pohané nebo i hříšníci vlastního národa, které spojovali s celníky a nevěstkami, říkajícími až do té doby Bohu ne.

Ježíš toto schéma úplně bourá a všechno zpochybňuje. Nestačí být jenom syny Abrahámovými, nestačí odvolávat se na dávná vyvolení a privilegia; spása je velmi osobní záležitostí a rozhoduje o ní postoj, který člověk zaujímá před Bohem a před poselstvím Ježíše Krista. Všichni jsou k ní připuštěni, všem je nabídnuta, každý má v tomto smyslu rovné podmínky, tedy alespoň po povolání. Bůh si může udělat syny Abraháma také z kamení, tedy i z těch nejvíce lhostejných hříšníků. Proto také celník vyšel z chrámu ospravedlněný před Bohem, ale farizej ne.

Bůh nabízí spásu všem lidem; ta tedy směřuje od Boha ke každému. To, zda se tato spása v něm stane účinná, závisí na svobodné odpovědi každého z nás, ne na příslušnosti k nějaké skupině nebo vrstvě, k níž patří, nebo na vydobytých právech.

Může-li vůbec existovat nějaká námitka proti tomu, pak je to jediné otázka existence takové svobody. Jak mohl Bůh svěřit něco tak obrovsky důležitého, jako je naše spása, do „rukou“ něčeho tak křehkého, jako je naše svoboda? Nevěděl o rizicích, která v takovém případě sám podstupuje, a o ještě větším nebezpečí, které pak podstupuje stvoření? – Jistěže to věděl! Poslechněme si, jak si jeden náš spolubratr planoucí víry představoval Boží odpověď: „Copak se nejednalo o to, abych dosvědčil svou moc? ... Má moc je všem známá, všichni vědí, že jsem Všemohoucí. Ve svém stvoření, kterému jsem dal duši, jsem chtěl učinit to nejlepší... Chtěl jsem mu dát právě takovou svobodu. Svoboda tohoto stvoření je tím nejkrásnějším odleskem svobody Stvořitele ve světě... Jaká by to jenom byla spása, kdyby nebyla svobodná? ... Když se pozná, co to znamená být milován lidmi ve svobodě, pak už mnozí vysílání otroci neřeknou ani slovo. Být svobodně milován je něčím nedocenitelným, co člověka netíží jako závaží. Určitě se jedná o mou nejlepší a největší myšlenku“ (Ch. Péguy). Bůh se tak vlastně sám dostal do situace, kdy musí doufat v nás, v naši svobodu, a to ještě předtím, než nás bude žádat o doufání v jeho spásu.

Ježíš však v evangelijním úryvku vyzvedá ještě další aspekt – konkrétnost a věcnost této odpovědi. Přimknutí člověka k Bohu je svobodné, musí však být také konkrétní a účinné. Ne ten, kdo říká „Pane, Pane“ vstoupí do nebeského království, ale kdo činí Pánovu vůli. Ne ten, kdo se uspokojí zbožnými pocity a různými rozmary, ale ten, kdo přiloží ruku k dílu při převedení Boží vůle do konkrétních skutků a gest každodenního života. Z oněch dvou synů dnešního podobenství se Ježíš přiklání právě k tomu druhému, jenž sice slovy odmítá, ale potom je mu to líto, a tak jde a udělá, co po něm otec žádal; vyzvedá ho před tím druhým, který sice ústy říká otci své „ano“, avšak potom už nic neudělá a na pole vůbec nevyjde.

Toto podobenství by s námi křesťany mělo otrástit a přivést nás k velmi pozornému zamyšlení nad sebou samými. Z mnoha důvodů se nacházíme v obdobných duchovních podmínkách jako židé. Jsme totiž synem, na něhož se Bůh obrátil jako na prvního a zavolal ho, aby šel pracovat na jeho vinici – do jeho církve. Jsme těmi, kteří už jednou řekli své ano. Svě výslovné „ano“ jsme řekli ve křtu, a navíc z našich úst zazněla celá řada dalších implicitních souhlasů v souvislosti s naším životem křesťanů! Často však toto „ano“ pouze zakrývá skutečné odmítnutí a vytváří pokryteckou mentalitu. Velkým rizikem zůstává, že se necháme ukolébat „psychologií“ těch, kdo jsou po právu spaseni jako ti privilegovaní. Jde o psychologii podobnou